

© КОЛЕКТИВ АВТОРІВ, 2016

*Ю.В. Вороненко, В.В. Краснов, Н.О. Савичук,
Ю.П. Вдовиченко, О.К. Толстанов, О.С. Проценко,
С.П. Шендрик, Ю.О. Сохань, І.С. Зозуля, Д.Д. Бригинець*

ПІДСУМКИ РОБОТИ НМАПО ІМЕНІ П.Л. ШУПИКА В 2015 Р. ТА ПЕРСПЕКТИВИ НА МАЙБУТНЄ

**Національна медична академія післядипломної освіти
імені П.Л. Шупика, м. Київ**

Колектив НМАПО імені П.Л.Шупика в 2015 р. працював у відповідності до регламентуючих документів Кабінету Міністрів України, МОЗ України, Верховної ради України, і, в першу чергу, Закону України «Про вищу освіту» [1, 2, 3, 4, 5], умов колективного договору та комплексного плану академії у 2015 р., а також у відповідності системи управління якістю академії вимогам міжнародного стандарту ISO 9001:2015 «Системи менеджменту якості» НМАПО імені П.Л. Шупика – перший ВНЗ України і одна із перших установ, яка підтвердила свій рівень за стандартом нової версії. Сертифікація проводилась німецькою компанією DQS-UL Group. Це підкреслює міжнародне визначення якості освітньої наукової та медичної діяльності. Сертифікат IQNet включив НМАПО імені П.Л. Шупика в міжнародну мережу якості.

Кадровий потенціал академії

В 2015 р. в НМАПО імені П.Л. Шупика працювало 1606 працівників, з яких 248 докторів наук (187 – 73% професори) та 484 кандидатів наук (298 – 62% доценти). 3 науковим ступенем професорсько-викладацького складу було 89%, без наукового ступеню – 91 особа. В академії трудилися: 1 Герой України, 5 академіків НАМН України, 3 член-кореспондентів НАН України, 15 член-кореспондентів НАМН, 34 лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, 30 заслужених діячів науки і техніки України, 16 заслужених працівників освіти, охорони здоров'я, фармації та інш.

В 2015 р. «Орден за заслуги» II ступеня отримали академік НАМН України, професор М.Д. Тронько та член-кор. НАМН України, професор М.Є. Поліщук; Орден Княгині Ольги I ступеня д.мед.н., професор М.С. Дрогомирецька; лауреатами Державної премії України в галузі науки і техніки стали професори – Абізов Р.А., Косаковський А.Л., Шкорботун В.О., а також Божко Н.В., Шкоба Я.В. Премію Кабінету Міністрів України за 2013-2014 рр. «За наукові дослідження» отримав Соснін М.Д. Заслуженим діячем науки і техніки України став Лучинський Є.В.; заслуженими лікарями України – Гартовська І.М., Гончарук Н.С., Зозуля А.І., Казмірчук А.П., Марухно Ю.І., Мушак С.О., Строкань А.М., Шекера О.Г. Почесною грамотою МОЗ України нагороджені професори Б.С. Полінкевич і В.О. Шкорботун. Знак «Відмінник освіти України» отримав професор Б.І. Слонецький. Щорічну премію Президента України для молодих вчених отримав Романкневич І.В. Відзнаки НМАПО імені П.Л. Шупика отримали 9 чоловік.

Діяльність академії в 2015 р.

Згідно плану роботи проведено 10 засідань Вченої ради, на яких розглянуто 100 питань та внесено 99 рішень, з яких виконано 53 (52,5%), з

55 рішень 2015 р. знято – 1, частково виконано – 1, до постійного виконання – 21 і виконання в 2016–2017 рр. – 23 рішення.

Було проведено 10 засідань ректорату, на яких розглядалися 15 звітів керівників, 17 – інформацій, прийнято 70 рішень, з яких 43 (61,4%) виконано повністю, 4 частково, 23 – прийнято на 2016 рік.

Фінансово-економічне забезпечення

Загальний фінансовий фонд академії в 2015 р. складав 80,8 млн. гривень та 55,7 млн. були надходження до спецфонду. За рахунок освіти було отримано 75,9 млн. гривень, науки - 1.0 млн., охорони здоров'я 3,9 млн. грн. УЗ 130,04 млн. грн. (49.2 спец. фонд і 80.8 заг. ф.) 110.23 було направлено на заробітну плату, стипендії (97 % заг. ф і 65 % спец. ф.), 5.5 % на комунальні послуги (68% спец. ф.), 7.8% на ремонти, матеріали (95% спец. ф.) і на інші витрати – 1.9%.

Відповідно до колективного договору академією було виплачено премії за високі показники діяльності 4,0 млн. грн., за видавничу діяльність – 252, 4 тис. грн., матеріальну допомогу на оздоровлення - 2,1 млн. грн.

Освітня діяльність

В 2015 році загальний обсяг підготовки фахівців складав 26 768 чоловік (20 304 – загальним фондом і 6 464 – за спецфондом). В інтернатурі підготовлено 2796 чоловік, на циклах спеціалізації – 2479, на стажуванні – 1384 чол. Передатестаційні цикли закінчили 7122 і тематичного удосконалення – 11762 чол. На інших циклах (в т. ч. короткострокові, середній медперсонал) – 1225 чол. Слід відмітити і нові форми підготовки, які запроваджені в академії – керівники інтернів баз стажування для – 49 баз, менеджери охорони здоров'я для закладів III рівня (18 місяців) – 31, лікарі для служби екстреної медичної допомоги – 232, в тому числі 140 для м. Києва. Підготовлено 729 сімейних лікарів загальної практики, в тому числі 311 для м. Києва.

Започатковані очно-заочні з елементами дистанційного навчання цикли ТУ та ПАЦ. Постійно функціонує Українська школа атопічного дерматиту. Для підвищення ефективності безперервного професійного розвитку проведено 7 телемостів для педіатрів у 18 областях «Проблемні питання педіатрії в практичній медицині», в яких прийняло участь 4843 лікарів і 8 телемостів для стоматологів «Сучасні стратегії профілактики і лікування стоматологічних захворювань» для 19 областей, в яких прийняло участь 3267 лікарів.

Разом з фармацевтичним підрозділом компанії Байєр, за допомогою телемостів проведено 7 зустрічей провідних експертів у галузі ендокринології, гінекології за участю 503 практичних лікарів-гінекологів. Разом з журналом «Сімейна медицина» проведено виїзні семінари та телемости «Актуальні питання сімейної медицини» для лікарів загальної практики-сімейної медицини, педіатрів, терапевтів та викладачів профільних кафедр ЗМНЗ та ЗПО. Проведено 12 семінарів з загальною кількістю 3721 чол.

Проведено 8 телемостів дистанційного навчання без відриву від професійної діяльності, в яких прийняло участь 3237 лікарів.

В 2015 році використовувались інформаційні технології в організації науково-практичних конференцій. Так вперше, в рамках II з'їзду «Медична та біологічна інформатика і кібернетика» використаний формат мультипанельних номінаційних конференцій: 7 міст України, 180 доповідей, 9 наукових та навчальних заклади, 20 представників із різних країн світу.

Впроваджена кафедрою кардіології нова форма післядипломного навчання у вигляді 10 виїзних одноденних workshop (майстер класи з тестовим контролем) та подальшим дистанційним навчанням на порталі сумісно з обласним департаментом ОЗ та медичними вишами: Запоріжжя, Дніпропетровськ, Івано-Франківськ, Київ, Львів, Одеса, Полтава, Харків, Чернівці.

Кафедрою сімейної медицини та амбулаторно-поліклінічної допомоги та кардіології проведено 4 виїзних одноденних workshop (майстер класи з тестовим контролем) та подальшим дистанційним навчанням на порталі сумісно з обласним департаментом ОЗ та медичними вишами: Запоріжжя, Івано-Франківськ, Київ, Львів, Полтава. В рамках Всеукраїнського віртуального інтернет-семінару «Інноваційні процеси в медицині та медичній інформації» кожні 2 тижні здійснюється обговорення актуальних проблем інформатики та медицини. Приймають участь 10-15 установ України.

В академії започатковано створення центру симуляційних методів навчання, уже розроблено проект положення, план реалізації I етапу впровадження симуляційних методів навчання в академії та проект штатного розкладу на 2016 рік.

В НМАПО імені П.Л. Шупика розробляється нормативна документація з післядипломної медичної освіти, де створено освітній стандарт підготовки лікаря-резидента; запропоновано універсальний підхід до побудови освітніх стандартів для підготовки лікарів-резидентів; розроблено методичні рекомендації «Принципи розробки освітнього стандарту підготовки фахівців в лікарській резидентурі» на прикладі спеціальності «Неонатологія». Окремими суб'єктами навчання є докторантура (3 чол.), аспірантура (120 чол. очного і 111 чол. заочного навчання), магістратура (38 чол.), клінічна ординатура (543 чол.) із загальної кількості 319 чол. іноземних громадян.

Фахівці академії приймали активну участь в роботі мультидисциплінарних груп у виробленні медико-технологічних документів. Так розроблено 60 уніфікованих клінічних протоколів, 42 адаптованих клінічних настанов, 20 уніфікованих клінічних протоколів затверджено МОЗ.

Головними позаштатними спеціалістами МОЗ України було 33 провідних спеціалістів академії, 23 - ДОЗ, 7 - ДОЗ КОД.

Науково-дослідницька та інноваційна діяльність

В 2015 році виконувалось 179 НДР, з яких 10 бюджетного фінансування на загальну суму 2.8 млн. грн. (бюджет – 1.03 млн. грн.). Із бюджетної тематики завершено 2 теми «Розробка нових технологій діагностики та лікування для покращення виживання чоловіків працездатного віку ішемічною хворобою серця, як поширеної хвороби системи кровообігу» (науковий керівник д.мед.н., професор Долженко М.М.) і «Наукове обґрунтування та розробка алгоритмів і програм ведення пацієнтів з найбільш поширеними неінфекційними захворюваннями на етапі первинної медичної допомоги» (науковий керівник к.мед.н., доцент Ткаченко В.І.) (Основні наукові дослідження висвітлені в статті).

Академія зареєстрована в рамковій програмі ЄС з досліджень та інновацій Горизонт 2020. Отримано 3 гранти для участі у наукових форумах за кордоном. Результати НДР впроваджені в навчально-виховну роботу, наукову та практичну охорону здоров'я у вигляді розробки патентів на винахід (4), на корисну модель (74), виданих методичних рекомендацій (32), інформаційних листів (38), розроблених 88 нововведень.

Опубліковані статті та тези на державному рівні 1218, міжнародному – 345, з них наукометричні - 636.

В 2015 році проведено 40 наукових форумів, на яких зроблено 1188 доповідей на державному рівні і 360 - на міжнародному.

Співробітники академії приймали участь в VI Міжнародному медичному форумі «Інновації в медицині – здоров'я нації», IV Міжнародному медичному конгресі «Впровадження сучасних досліджень медичної науки у практику охорони здоров'я України» та 24 Міжнародній виставці «Охорона здоров'я 2015», виставці і семінарі «Лабораторная диагностика в деятельности практического врача». На цих наукових форумах отримано 6 медалей, 5 подяк, 134 загальних і 145 індивідуальних дипломів. Отримано індивідуальні гранти на суму 885000 грн.

Робота спеціалізованих вчених рад

В 2015 р. в академії функціонувало 12 спеціалізованих вчених рад, в яких захищено 11 докторських і 81 кандидатська дисертація.

Співробітники академії є головними редакторами, науковими редакторами 38 наукових періодичних видань, зміст яких затверджений вченою радою академії. Із них 31 знаходиться в реферативних та наукометричних базах та інтернет-каталогах, 27 – рекомендовані МОН України, 8 - у 3-х і більше базах, 6 – у 2-х базах, 6 – міжнародні.

Клінічна робота

В 2015 р. співробітниками академії проліковано 136,2 тис хворих, прооперовано 22,8 тис., проконсультовано – 192, 1 тис. пацієнтів.

Співробітниками академії надавалась кваліфікована, висококваліфікована допомога постраждалим із зони АТО (бійці) і населення із зони АТО:

- проконсультовано – 2239/1843;
- проліковано – 720/672;
- прооперовано – 317/217;
- діагностичні процедури – 794/413;
- лікувальні процедури – 2240/277;
- лабораторні обстеження – 168/198.

В НМАПО імені П.Л. Шупика почала функціонувати кафедра медицини катастроф та військово-медичної підготовки. Створено 12 програм за напрямками військово-медичної підготовки, підготовлено біля 1000 лікарів-інтернів по загальній програмі.

Міжнародні відносини. Підготовка іноземних громадян.

НМАПО імені П.Л. Шупика проводила підготовку громадян з 41 країни 319 осіб: 216 клінічних ординаторів, 17 аспірантів, 5 магістрів, 1 докторант, 33 стажери. Для Грузії підготовлено 117 осіб, Азербайджана - 22, України - 21, Китаю - 15, Лівану - 15, 129 для Болгарії, Єгипту, Індії, Іспанії, Польщі, США, Туреччини, Швейцарії тощо. В 2015 р. укладено 5 нових міжнародних угод: Холістичний центр «Arіcenter» (Сурґус); Благодійний фонд Адь Зубаїр (Судан); ТОВ Аряна Медікал ТОП GRUP Афганістан; медичний університет Чераг, ТОВ Аряна Медікал ТОП GRUP Афганістан; НМАПО імені П.Л. Шупика приймає участь в міжнародних навчально-наукових проектах: Українсько-Швейцарська програма «Здоров'я матері та дитини»; Програма «Здоров'я жінок України» USAID (Агентство США з міжнародного розвитку); Проект «Репродуктивне здоров'я в Україні». Благодійний фонд «Здоров'я жінки

і планування сім'ї) USAID (Агентство США з міжнародного розвитку); проект «Удосконалення системи контролю над вживанням алкоголю та тютюнопалінням під час вагітності в Україні» USAID (Агентство США з міжнародного розвитку).

НМАПО імені П.Л. Шупика є членом Міжнародних інституцій таких як – Європейська академія природних наук, Міжнародна кадрова академія (ЮНЕСКО), Європейська асоціація медичної освіти (АМЕЕ).

Роль студентського самоврядування в академії

Студентське самоврядування влаштувало благодійний ярмарок на підтримку учасників АТО (16 грудня та 14 січня 2015р.); міжнародний турнір з шахів на кубок НМАПО імені П.Л. Шупика; перший турнір з настільного тенісу та кубок НМАПО імені П.Л. Шупика; благодійний збір коштів на підтримку дітей – сиріт.

Просвітня робота серед населення

Співробітники академії, професорсько-викладацький склад здійснив 283 виступи на радіо, 473 – виступи на телебаченні, 628 – в друкованих ЗМІ, 63 – виготовлення листівок, 131 – школи для населення, 707 – виступи перед населенням.

Наші перспективи

«Сучасні питання реформування післядипломної медичної освіти та безперервного професійного розвитку лікарів і провізорів» *

Структура системи підготовки медичних та фармацевтичних кадрів включає такі складові: до дипломна освіта (стандарт I), післядипломна освіта (стандарт II), безперервний професійний розвиток (стандарт III). Відповідно до розділу XV, статті 47 Закону України «Про вищу освіту» у п. 6 вказується, що інтернатура проводиться в університетах, академіях, інститутах і є обов'язковою формою первинної спеціалізації осіб за лікарськими та провізорськими спеціальностями для отримання кваліфікації спеціаліста або провізора-спеціаліста.

В п. 7 вказується, що лікарська резидентура проводиться в університетах, академіях і є формою спеціалізації лікарів-спеціалістів за певними лікарськими спеціальностями включно та відповідних клінічних кафедрах для отримання кваліфікації лікаря-спеціаліста згідно з переліком лікарських спеціальностей, виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

*Із виступу ректора НМАПО імені П.Л. Шупика академіка НАМН України Вороненка Ю.В. на нараді ректорів та закладів ПДО (Вінниця, 26-27 травня 2016р.).

Не дивлячись на різноманіття, структура, процедури та результати післядипломної медичної освіти в усьому світі все більше уніфікуються (WORLD Federation for Medical Education). Так в Польщі (до 2013р.) до дипломне навчання складало 6 років, стажування 13 місяців, резидентура базового рівня 2-4 роки (40 спеціальностей), резидентура специфічного рівня – 2-4 роки (28 спеціальностей). Після реформування в 2013 році післядипломна освіта у Польщі складалася із додипломного навчання (5 років навчання в звичайному режимі) і 1 рік (робота в клініці під наглядом лікаря), після чого складали державний іспит на лікаря. Другим ступенем була спеціалізація, яка продовжувалася 4-6 років (77 медичних спеціальностей та 9 стоматологічних). Формами проходження навчання були: 2 роки загальні

модулі і 2-4 роки – вузькі спеціалізації. Проводився в кінці державний спеціалізаційний іспит на лікаря-спеціаліста. Третім ступенем було безперервне професійне підвищення кваліфікації з набуттям 200 залікових пунктів за 4 роки.

Підготовка лікарів у Франції найдовша в Європі. Вона складається з додипломної медичної освіти (6 років), і включає теоретичне навчання (РСМЕ) 2 роки, клінічне (практичне) навчання (DCEM) 4 роки. Після чого проводиться іспит. Слід відмітити, що відсів студентів після 1-го року навчання становить 60-75%.

Наступним кроком є підготовка в інтернатурі (загальна медична) 3 роки і готується лікар загальної практики. Наступним кроком іде підготовка в резидентурі (DES) – навчання за спеціальністю (4-5 років). Підготовка іде за 33 спеціальностями (DES). Резидентура включає 200 годин теоретичного навчання (6 семестрів – для тих хто піде працювати за загально медичними спеціальностями; 8 – семестрів – спеціальні медичні спеціальності; 10 семестрів – хірургічні спеціальності). Можливий захист PhD.

Наступним кроком є стажування (DES C- I) – 2 роки, спеціалізація (DES C- II) – 2 роки. Навчання проходять 2 роки – практична та теоретична підготовка за обраною спеціальністю. Визначається робота за спеціальностями (DES C- I) за 19, (DES C- II) - за 11 спеціальностями.

Пропозиції НМАПО імені П.Л. Шупика

Скоротити кількість спеціальностей в інтернатурі за рахунок переведення вузьких та високотехнологічних спеціальностей в резидентуру. В інтернатурі залишити лише базові спеціальності (до 21), що забезпечить 100% кадрового дефіциту первинного та вторинного рівнів надання медичної допомоги і забезпечують 80-85% всіх існуючих лікарських посад.

Пропонується перелік спеціалізацій в інтернатурі: акушерство та гінекологія (Зроки), анестезіологія (2), внутрішні хвороби (2), дитяча хірургія (3), епідеміологія (1), загальна практика - сімейна медицина (3), загальна фармація (1), клінічна фармація (1,5), клінічна лабораторна діагностика (1,5), медицина невідкладних станів(2), медична психологія (2), мікробіологія і вірусологія (2), патологічна анатомія (2), педіатрія (2), психіатрія (2), фтизіатрія (2), радіологія (2), стоматологія (2), судово-медична експертиза (2), хірургія (3).

Проводиться введення резидентури як нової форми спеціалізації лікарів-спеціалістів після інтернатури. Резидентура – якісна підготовка фахівців за 47 спеціальностями, що забезпечить 90-95% видів медичної допомоги на вторинному і третинному рівнях. Обсяг прийому в резидентуру становитиме близько 10% випускників інтернатури. Всі інші 59 спеціальностей із 127(наприклад: фізіотерапія, ендоскопія тощо) будуть готуватися на циклах спеціалізації, а також є резервом на майбутнє для скорочення чи переходу в резидентуру.

Зі спеціальності внутрішні хвороби резидентура буде відкрита з: дерматовенерології і дитячої дерматовенерології, інфекційних хвороб, клінічної онкології, неврології і рефлексотерапії, спортивної медицини, гастроентерології, гематології і дитячої гематології, геріатрії, ендокринології і дитячої ендокринології, ревматології, медичної генетики, нефрології і дитячої нефрології.

Спеціалізація буде проводитись зі спеціальностей: авіаційна та космічна медицина, дієтологія, алергологія, лікувальна фізкультура, народна і

нетрадиційна медицина, підліткова терапія, професійна патологія, санологія, судова медицина, ультразвукова діагностика, фізіотерапія, функціональна діагностика, організація і управління ОЗ.

За спеціальністю хірургія буде відкрита резидентура : з нейрохірургії та дитячої нейрохірургії, ортопедії та травматології та дитячої ортопедії та травматології, оториноларингології і дитячої оториноларингології, онкооториноларингології, сурдології, офтальмології, урології та дитячої урології, проктології, судинної хірургії, торакальної хірургії, трансплантології, хірургії серця та магістральних судин. Спеціалізація буде проводитись з ендоскопії, ультразвукової діагностики, організації і управління ОЗ.

За спеціальністю педіатрія резидентура буде відкрита з: дитячої анестезіології, дитячої гематології, дитячої дерматовенерології, дитячої ендокринології, дитячої кардіоревматології, дитячої неврології, дитячих інфекційних хвороб, дитячої онкології, неонатології, медичної генетики. Спеціалізація буде проводитись з: дитячої алергології, дитячої гастроентерології, дитячої імунології, дитячої фтизіатрії, ультразвукової діагностики, функціональної діагностики, організації і управління ОЗ.

НМАПО імені П.Л. Шупика запропонувало МОЗ України встановити та розподілити квоти по кожній спеціалізації між ВНЗ (перевищення квот неприпустиме!). Наприклад – квота по нейрохірургії 20 місць по всій Україні (держзамовлення - 10 і контракт - 10), які розподіляються між окремими ВНЗ.

Друга пропозиція – дати можливість здобути спеціальність в резидентурі за конкурсом та без обов'язкового відпрацювання трьох років (найкращим випускникам інтернатури, тим, хто будує своє майбутнє за власні кошти, тим хто бажає змінити спеціальність).

Третя пропозиція – утворити робочу групу для узгодження моделі підготовки фахівців в інтернатурі, лікарській резидентурі та спеціалізації, а також переліків спеціальностей. Опрацювати наявні проекти положень про інтернатуру та лікарську резидентуру.

Запропонована концепція нової структури післядипломної підготовки:

1. додипломна освіта (6 років), здача кроку-2, отримання диплому;
2. лікарське стажування (інтернатура), направлення в первинну чи вторинну ланку охорони здоров'я (2-3 роки), складання кроку-3, отримання сертифікату;
3. лікарська резидентура (університетські клініки) – 2 роки, складання кроку-Р (резидента) і отримання сертифіката;
4. безперервний професійний розвиток лікарів та провізорів – п'ятирічний цикл підвищення кваліфікації, накопичення балів (кредитів) відповідно до 484 наказу МОЗ з проходженням атестації (підтвердження, підвищення).

Внесено пропозиції до Порядку проведення атестації лікарів (наказ МОЗ України від 02.10.2015р. № 650): визначити типи та тривалість підвищення кваліфікації, що проходять лікарі перед атестацією на підвищення кваліфікаційної категорії, тобто: тематичне удосконалення, інформації та стажування тривалістю не менше 156 год. (дасть змогу набрати лікарем необхідну кількість балів згідно наказу МОЗ України від 07.07. 2009 р. № 484 «Про затвердження змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах»).

Внесено пропозиції щодо безперервного професійного розвитку на середньострокову перспективу, а саме:

- поетапне скасування лікарських кваліфікаційних категорій відповідно закінченню терміну їх дій;

- запровадження системи підтвердження фахової кваліфікації (подовження ліцензії на право практичної діяльності) кожні 5 років;

- посилення участі професійних товариств в державному регулюванні БПР через контроль якості медичної допомоги (безпеки та ефективності лікування пацієнтів);

- забезпечення публічної інформації про якість роботи лікарів (наприклад, відкриті реєстри лікарів із зазначенням освітньої активності, рейтинги лікарів і ЛПЗ тощо);

- підтвердження фахової кваліфікації (ліцензії/сертифікату на право практичної діяльності) проводити на основі балів (кредитів), набраних за рахунок різних форм навчання та практичної діяльності;

- щорічне накопичення балів (кредитів) з постійним контролем;

- удосконалення існуючої системи накопичення балів (кредитів) за рахунок впровадження сучасних інформаційних технологій (дистанційного навчання) та портфоліо.

Література

1. Закон України «Про вищу освіту» від 18.02.2016 р. № 1017-VIII.

2. Наказ МОН України від 24.01.2013р. №48 «Про затвердження положення про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ВНЗ».

3. Наказ НМАПО імені П.Л. Шупика від 06.05.2014р. № 1739 «Про посилення контролю за своєчасністю підвищення кваліфікації педагогічними та НПП».

4. Наказ МОН України від 14.01.2016р. № 13 «Щодо присвоєння вчених звань науковим і НПП».

5. Положення про кадрову політику НМАПО імені П.Л.Шупика (17.12.2015 р.)

6. Наказ МОЗ України від 02.10.2015р. № 650 «Про порядок проведення атестації лікарів».

7. Наказ МОЗ України від 07.07.2009р. № 484 «Про затвердження змін до Положення про проведення іспитів на передатестаційних циклах».